

Részletes mikrofizikai séma alkalmazása a hosszúhullámú sugárzásátvitel modellezésében

Lábó Eszter, Geresdi István

Országos Meteorológiai Szolgálat

Pécsi Tudományegyetem, Természettudományi Kar

38. Meteorológiai Tudományos Napok

2012. november 22-23.

Az előadás vázlatja

- 1. A felhő-sugárzás kölcsönhatás áttekintése, motiváció**
  - A felhők hatása a hosszuhullámú sugárzásra
  - Részletes mikrofizikai (bin) leírás bevezetése numerikus modellekben
- 2. A vízfelhők optikai tulajdonságainak számítására kidolgozott módszer**
- 3. Eredmények**
  - Gyengülési együtthatók összehasonlítása az új (bin) és a régi számítás alapján
- 4. Kitekintés**
  - A séma alkalmazási lehetőségei:
    - felhő-sugárzás modell összekapcsolása
    - numerikus modell-szimulációk

A felhő-sugárzás kölcsönhatás

- A felhők határozzák meg, mennyi napsugárzást nyel el az éghajlati rendszer
- És azt, mennyi termikus sugárzást bocsát ki az űrbe
- Műholdas mérések alapján határozzák meg* (ERBE mérési program):
- Föld felszínére lejutó napsugárzást a felhők globálisan 44.5 W/m^2 -rel csökkentik
- A világűrbe kimenő hosszú hullámú sugárzást 31.3 W/m^2 -rel csökkentik
- Globális hűlést eredményez: $\sim 13.2 \text{ W/m}^2$

*FOUQUART, Y. – BURIEZ, J.C. – HERMAN, M. – KANDEL, R.S. 1990: *The Influence of Clouds on Radiation: A Climate-Modeling Perspective*, *Rev. Geophys.*, 28(2), pp. 145–166.

Felhő-sugárzás kölcsönhatás modellezés

A '90-es évektől kezdve foglalkoznak a felhő-sugárzás pontosabb leírásával a numerikus modellekben

- főként az optikai tulajdonságok számítását pontosították – folyékony víztartalom prognosztikai változó (de pl. nem vették figyelembe a szórást)

Felhők:

- meghatározó szerep a légköri folyamatokban:
  - eltérő vertikális sugárzási profilok eltérő légköri instabilitást eredményeznek, amelyek megváltoztatják az áramlási viszonyokat
  - pl. felhő és felhőmentes területek közötti különbség
  - éghajlati vizsgálatoknál még kiemelkedőbb fontossága van

Felhők általi sugárzási kényszer = a derült és felhős esetben tapasztalható sugárzások különbsége

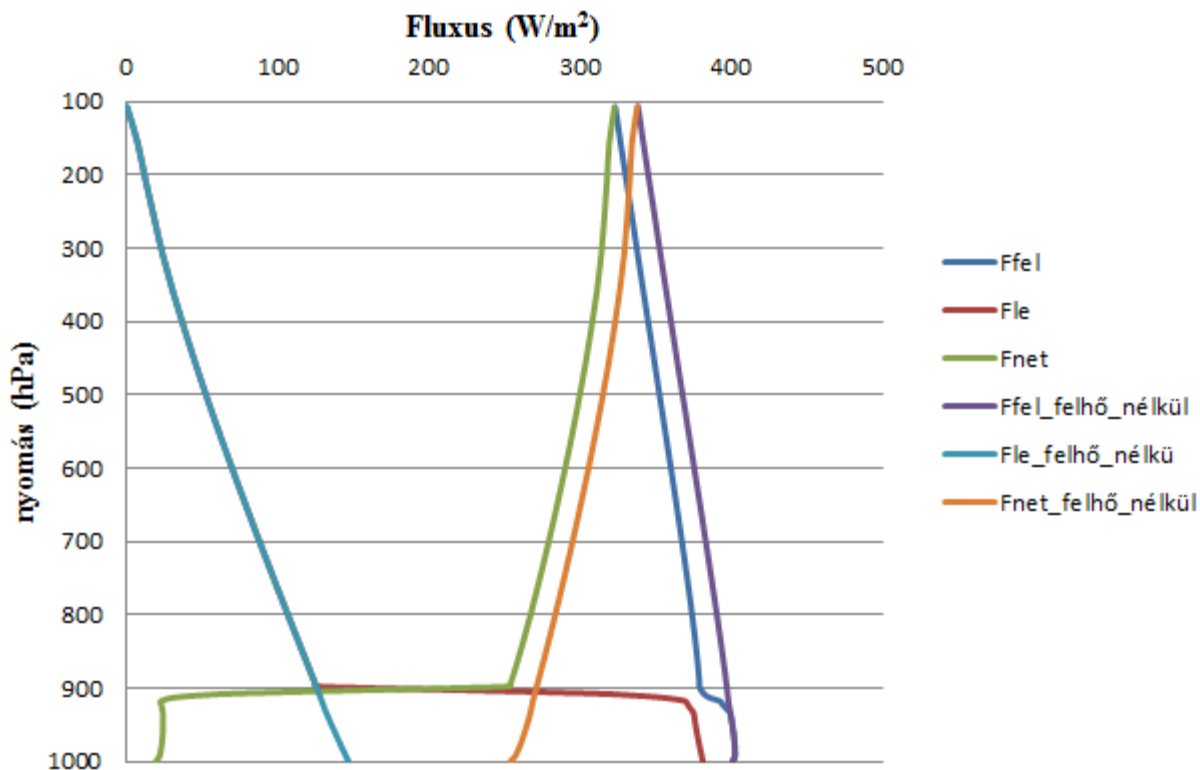
- A különböző modellek eltérő mértékű kényszert számolnak, de a legtöbb 0 és -40 W/m^2 között

A felhők hatása a hosszúhullámú sugárzásra

STRATUS2 – 500-750m között LWC=0.05 g/m³

RRTM sugárzási profil stratus2

Összesen a hosszúhullámú sugárzási kényszer a hosszúhullámú spektrumra:

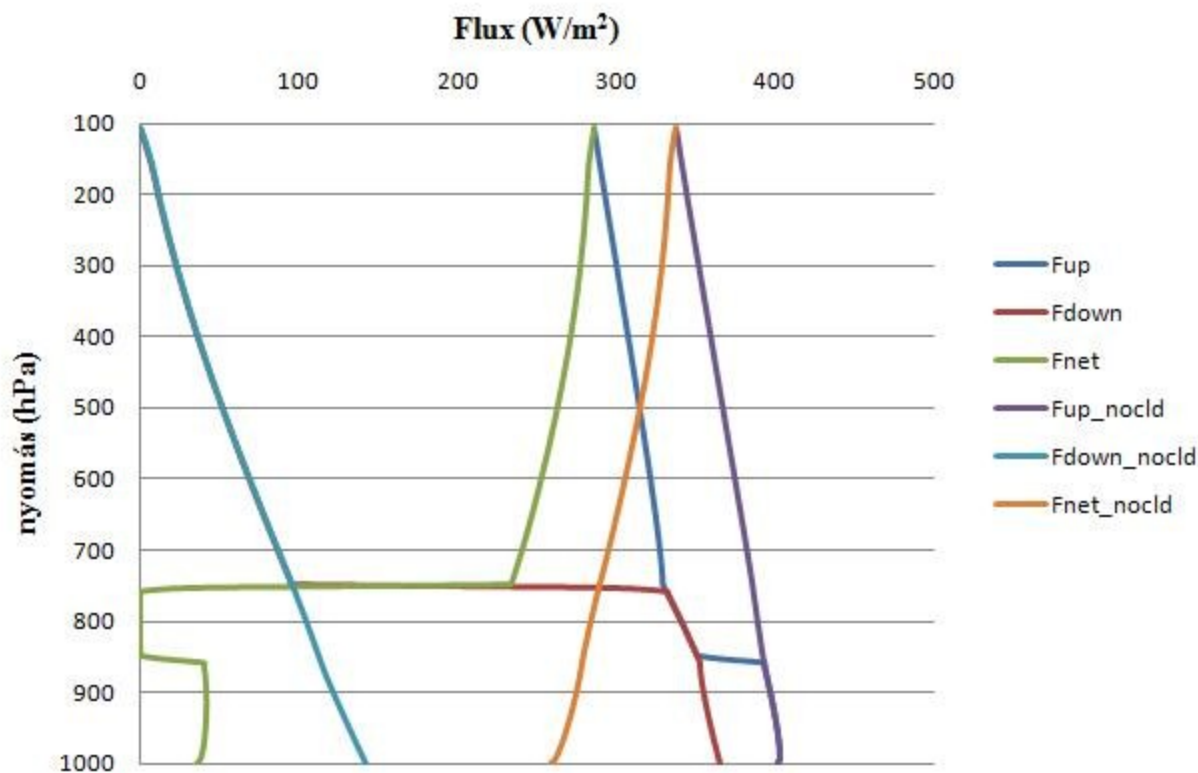
$$F_{TOA} = -11.6 \text{ W/m}^2$$

$$F_{felszín} = 180.3 \text{ W/m}^2$$

A felhők hatása a hosszúhullámú sugárzásra

CUMULUS2 - 1000-2000m között LWC=1 g/m³

RRTM output cumulus2

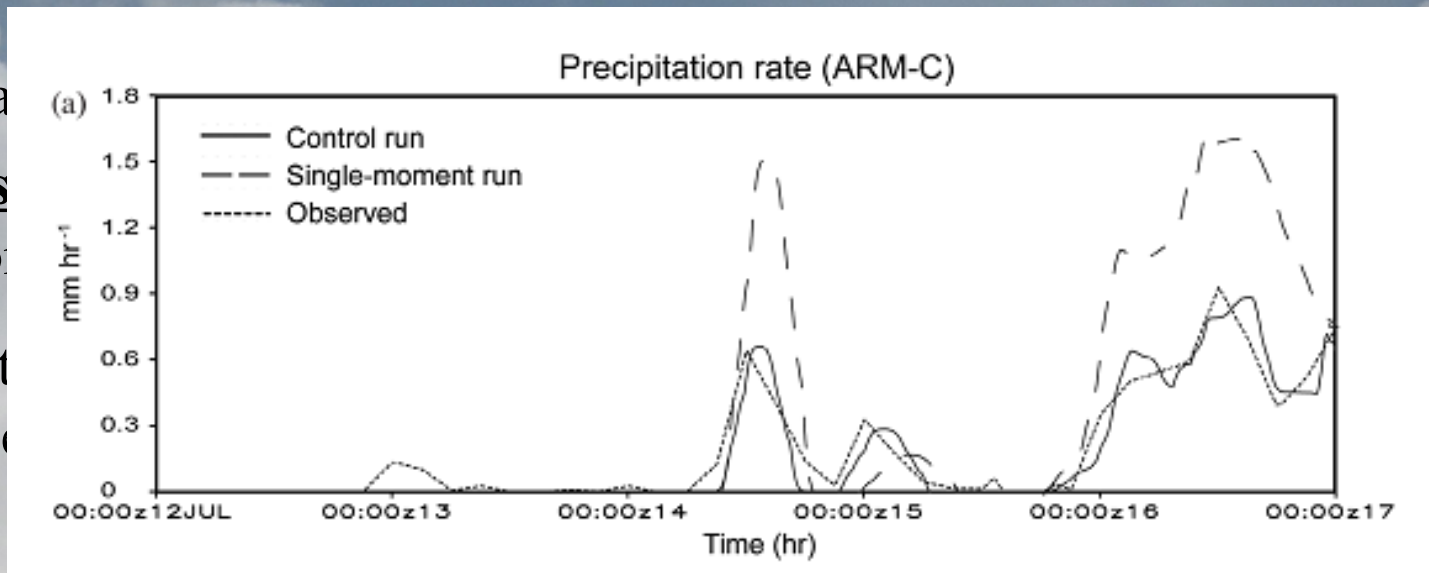
Összesen a hosszúhullámú sugárzási kényszer a hosszúhullámú spektrumra:

$$F_{TOA} = -51.1 \text{ W/m}^2$$

$$F_{felszín} = 222.6 \text{ W/m}^2$$

Mikrofizikai parametrizációk a numerikus modellekben

- operatív
- A rész
- felhő
- Kutat
- konve

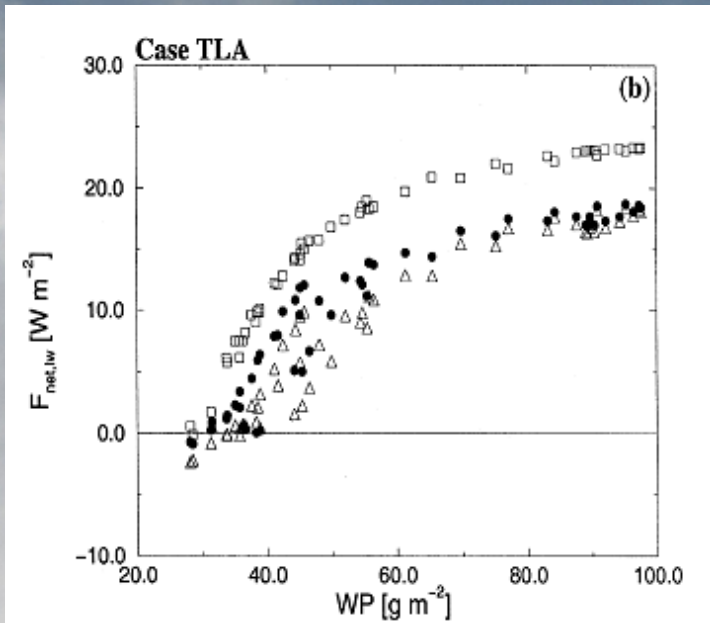
mezoskálájú
a.

- Sugárzás esetében is igazolták, hogy a pontosabb (két-momentumos) mikrofizikai séma esetében a légkör tetején a hosszúhullámú sugárzás különbsége a két séma esetében 16 W/m^2 *

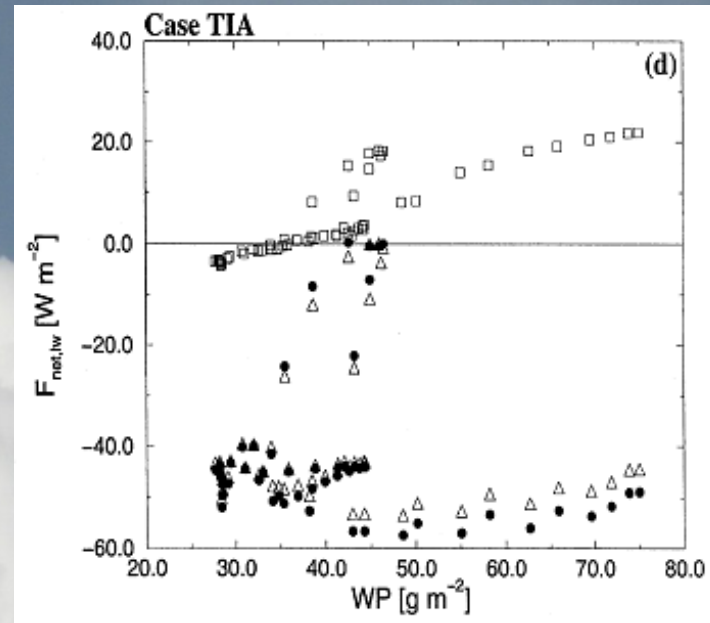
*Lee, S. S. and L. J. Donner, 2011: Effects of cloud parameterization on radiation and precipitation: A comparison between single-moment microphysics and double-moment microphysics. *Terr. Atmos. Ocean. Sci.*, 22, 403-420

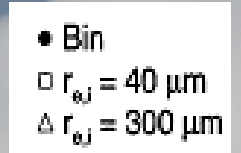
A mikrofizikai parametrizáció fontossága

TLA – kevert fázisú vízfelhő

TIA – jégfelhő

- vízfelhő esetén 5 W/m^2 különbséget ad a részecskeméret eltérése
- jégfelhő esetén azonban a felszín érő nettó sugárzás előjele is megváltozhat!

* *J. Harrington: A method for the parameterization of cloud optical properties in bulk and bin microphysical models. Implications for arctic cloudy boundary layers, Atmospheric Research, Vol. 57, No. 1. (February 2001), pp. 51-80.*

A bulk és a bin mikrofizikai parametrizációk összehasonlítása

A felhők optikai tulajdonságait az alábbiakkal jellemzik:

- Gyengülési együttható (β_{ext})
- Egyszeri szórási albedó (ω)
- Asszimetria paraméter (g):

A számításoknál a bulk (effektív sugár szerinti) parametrizációt használják:

$$\beta_{\text{ext}}/\text{LWC} = a_1 r_e^{D_1} + c_1,$$

$$1 - \omega = a_2 r_e^{D_2} + c_2,$$

$$g = a_3 r_e^{D_3} + c_3,$$

hol

$$\beta_{\text{ext}} = \frac{\pi}{k^3} \int_0^{\infty} n(r) r^2 Q_{\text{ext}}(r) dr,$$

$$\beta_{\text{sca}} = \frac{\pi}{k^3} \int_0^{\infty} n(r) r^2 Q_{\text{sca}}(r) dr,$$

$$\omega = \frac{\beta_{\text{sca}}}{\beta_{\text{ext}}},$$

$$g = \frac{1}{2} \int_{-1}^1 p(\mu) \mu d\mu,$$

$$r_e = \frac{\int_0^{\infty} n(r) r^3 dr}{\int_0^{\infty} n(r) r^2 dr}.$$

- a_i, b_i, c_i együtthatókat 3 hullámhossz –integrálra osztják : 2.5 μm -12 μm ; 12 μm -30 μm ; és 30 μm -60 μm

- RRTM (Rapid Radiative Transfer Model) által használt kód

*Hu, Y. X., and K. Stamnes: An accurate parameterization of the radiative properties of water clouds suitable for use in climate models. *J. Climate*, Vol. 6, 728-742, 1993

A bulk és a bin mikrofizikai parametrizációk összehasonlítása

- A Geresdi-féle bin séma 36 db részecskeméret-intervallumot tartalmaz
- $r_0=1.5625 \mu\text{m}$, $r_{36}=5.07968 \text{ mm}$, $m_k=m_{k-1} * 2$, $n_k(D)=A_k+D*B_k$
- A gyengülési együttható számítása:

$$\bar{\beta}_{\text{ext}} = \int_{\Delta\lambda} \left[\int_0^\infty A(D) Q_{\text{ext}}(D, m, \lambda) n(D) dD \right] E_\lambda d\lambda / \int_{\Delta\lambda} E_\lambda d\lambda,$$

- Bin –séma esetén

$$\bar{\beta}_{\text{ext}} = \int_{\Delta\lambda} E_\lambda \sum_{k=1}^{N_{\text{bins}}} A(\bar{D}_k) Q_{\text{ext}}(\bar{D}_k, m, \lambda) N_k d\lambda / \int_{\Delta\lambda} E_\lambda d\lambda,$$

, ahol

- E_λ a hőmérsékleti sugárzás-intenzitás, $A(D)$ a vízcseppek keresztmetszete,
- m a komplex törésmutató, $T_s=273 \text{ K}$ a Planck-függvény referencia-hőmérséklete
- A gyengülési hatáskeresztmetszet közelítése*:

$$Q_{\text{ext},m}(D, \lambda, m) = \left(1 + \frac{C_{\text{res}}}{2} \right) Q_{\text{ext}} + Q_{\text{edge}}$$

* Mitchell, D.L., 2000: Parameterization of the Mie extinction and absorption coefficients for water clouds. *J. Atmos. Sci.* 57, pp. 1311–1326

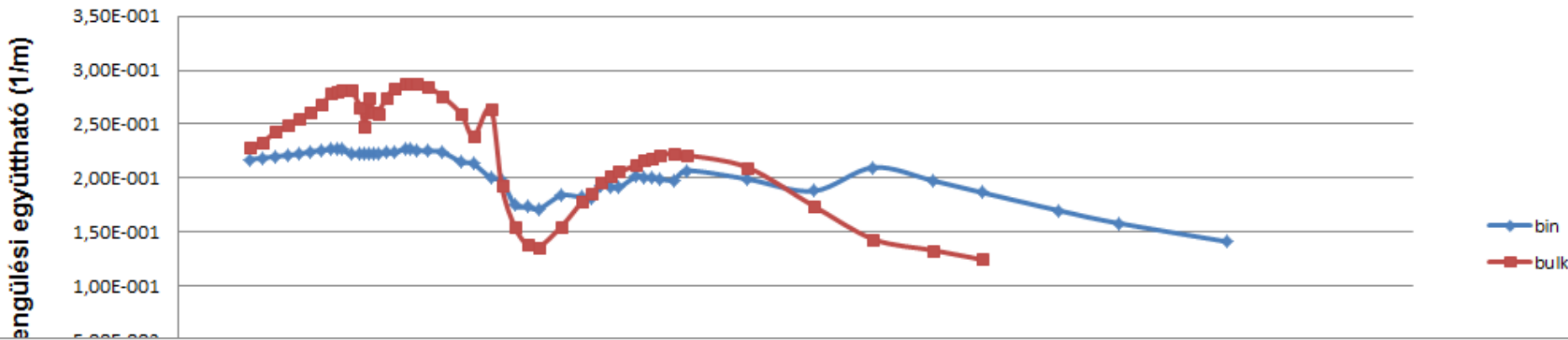
Gyengülési együtthatók összehasonlítása bin és bulk számítás alapján

- $LWC=10^{-3} \text{ kg/m}^3$
- Részecske-koncentrációk, és effektív sugarak különböző γ -eloszlásokra:

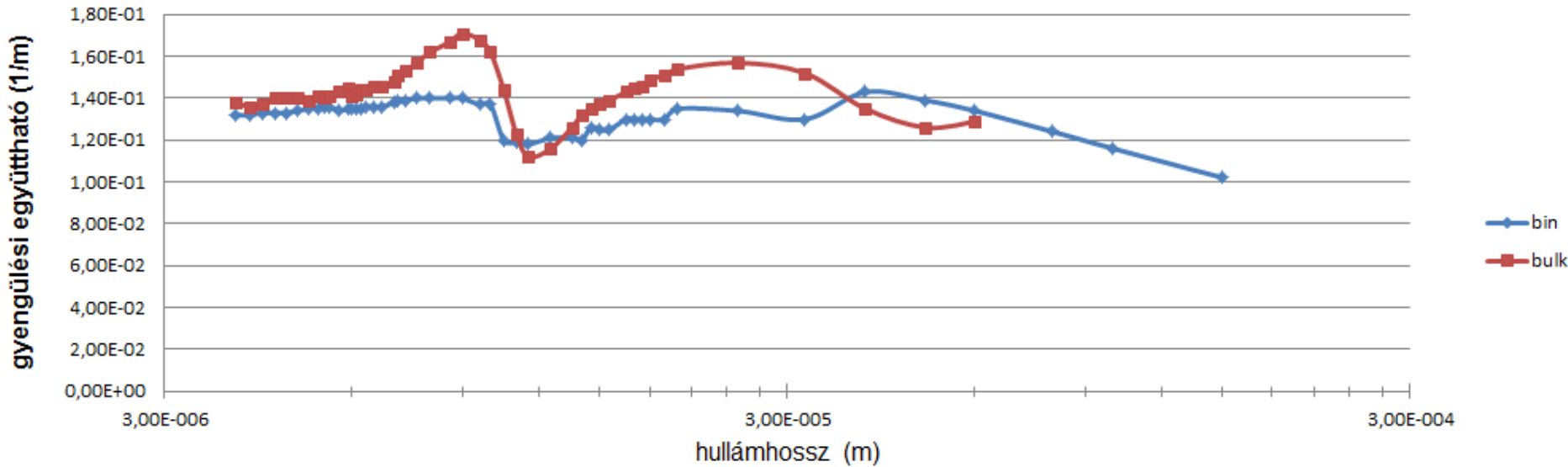
$N (*10^6)$	$r_{\text{eff}} (*10^{-6}) \text{ m}$
1000	7,92
500	9,98
300	11,83
250	12,57
50	21,5
20	29,18
15	32,12
5	46,33

Gyengülési együtthatók összehasonlítása bin és bulk számítás alapján

LWC=10(-3) kg/m³, N=1000*10(6) 1/m³, reff=7,92 *10(-6) m

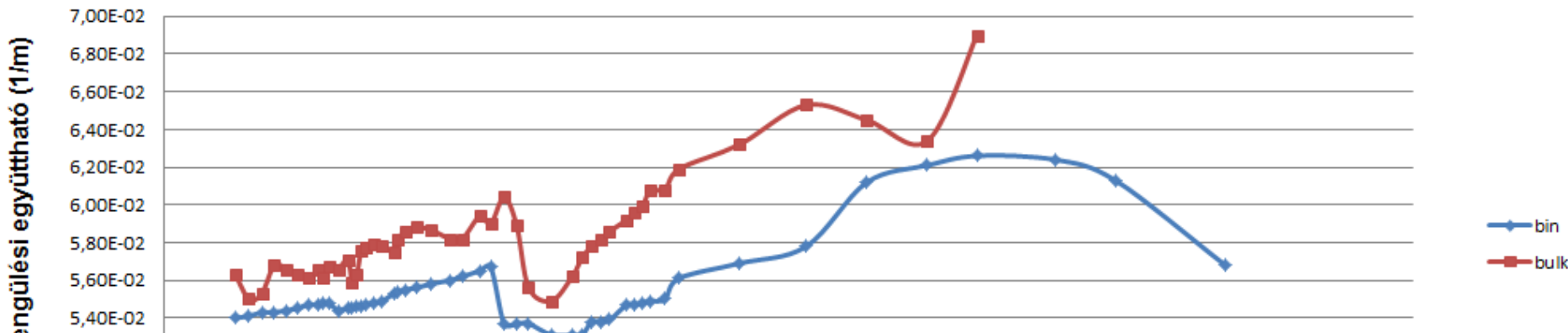
LWC=10(-3) kg/m³, N=250*10(6) 1/m³, reff=12,57 *10(-6) m

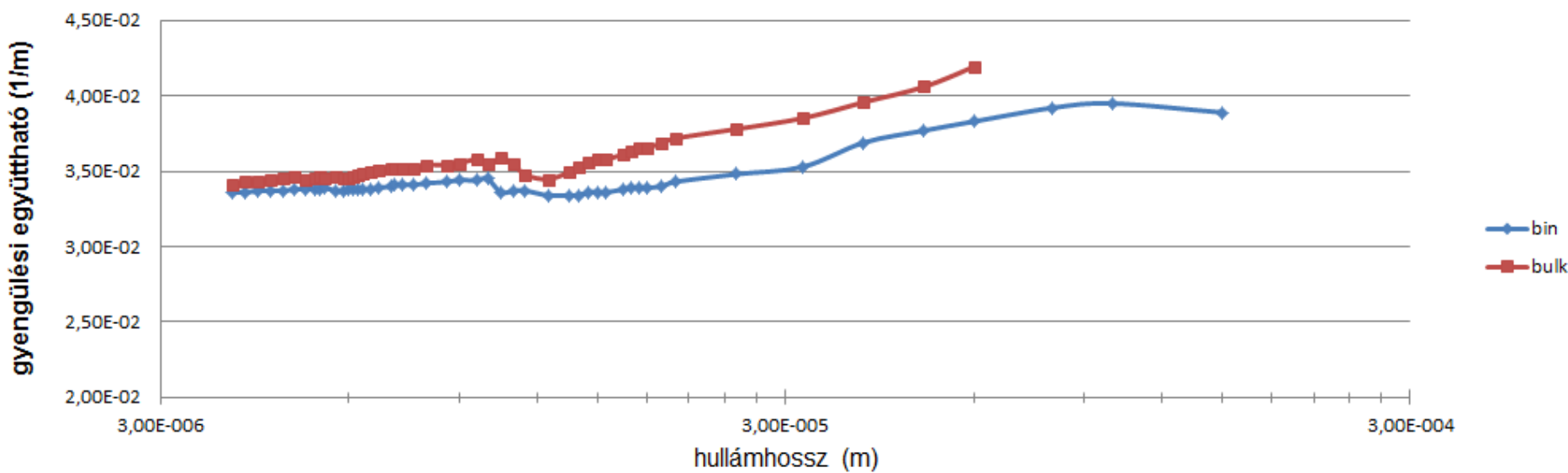

Gyengülési együtthatók összehasonlítása bin és bulk számítás alapján

LWC=10(-3) kg/m³, N=20*10(6) 1/m³, reff=29,18 *10(-6) m

LWC=10(-3) kg/m³, N=5*10(6) 1/m³, reff=46,33 *10(-6) m

A bin-séma hatása a hosszúhullámú sugárzásra

- Három idealizált felhő esetén számoltuk ki a hosszúhullámú sugárzás gyengülésének különbségét a két sémát alkalmazva:

Köd: 100m vastagságú, $LWC=5 \cdot 10^{-5} \text{ kg/m}^3$ a két szélén (25 m-25 m), és $LWC=1 \cdot 10^{-4} \text{ kg/m}^3$ a belsejében (50m)

Felhő1: 200m vastagságú, $LWC=1 \cdot 10^{-5} \text{ kg/m}^3$ a két szélén (50 m-50 m), és $LWC=1 \cdot 10^{-4} \text{ kg/m}^3$ a belsejében (100m)

Felhő2: 200m vastagságú, $LWC=1 \cdot 10^{-5} \text{ kg/m}^3$ a két szélén (50 m-50 m), és $LWC=5 \cdot 10^{-4} \text{ kg/m}^3$ a belsejében (100m)

Felhő típusa	Intenzitás-változás (W/m^2)
Köd	-8,05 W/m^2
Felhő1	-1,82 W/m^2
Felhő2	0,046 W/m^2

Kitekintés – felhőfizikai vizsgálatok

- A sugárzási hűlés hatását vizsgálták a vízcseppek növekedésére*

$$L_e \frac{dm}{dt} - R = 4\pi r K (T_r - T_\infty),$$

- A vízcseppek méret szerinti eloszlása bimodálissá válik (a nagyobb cseppek gyorsabban nőnek)
- Akár 20-50 perccel előbb is elérhetik a vízcseppek a $>20\mu\text{m}$ nagyságot

Terv:

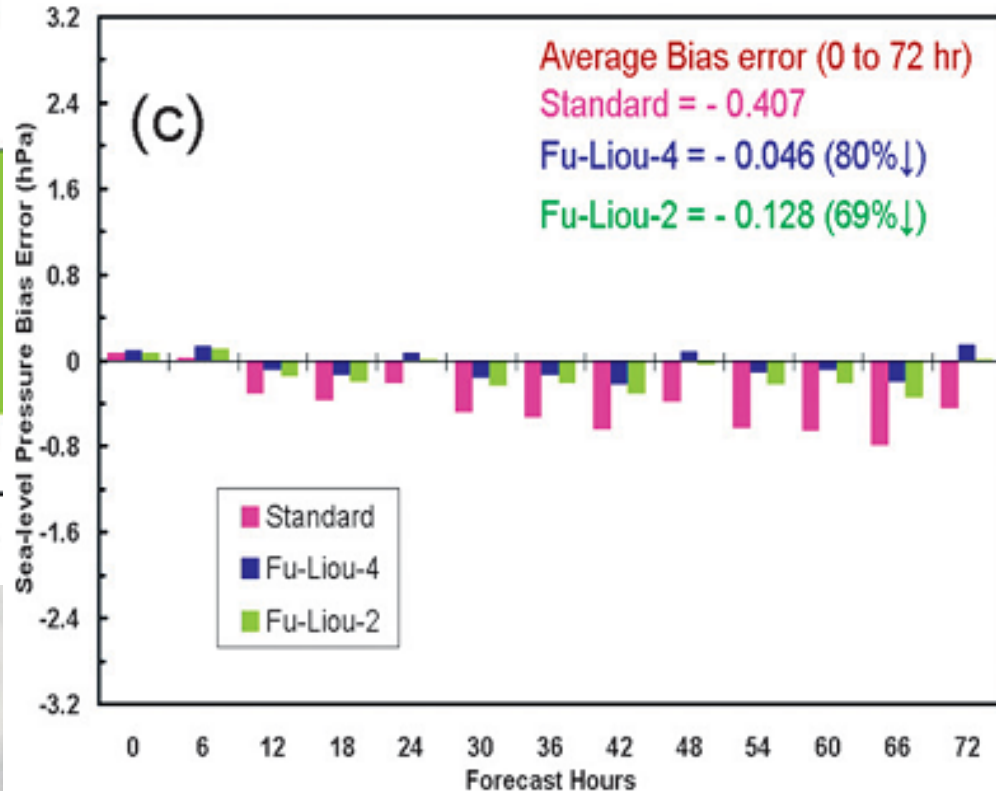
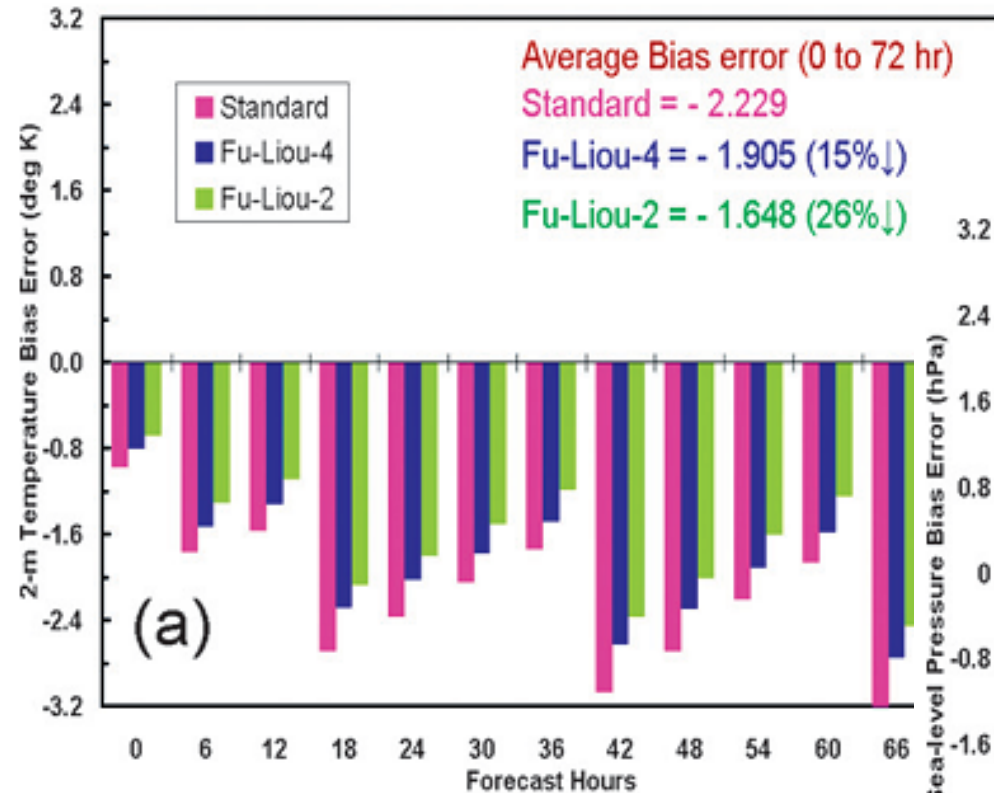
- A részletes sugárzási séma 2D-s felhőmodellel való összekapcsolása
- Köd esetén zajló folyamatok vizsgálatát lehetővé teszi

* Harrington, J. Y., Feingold, G., Cotton, W.R., 2000: Radiative Impacts on the Growth of a Population of Drops within Simulated Summertime Arctic Stratus, *Journal of Atmospheric Sciences*, vol. 57, Issue 5, pp.766-785

Kitekintés – numerikus előrejelzési vizsgálatok

és érhető el egy részletesebb sugárzási

here Mesoscale Prediction System

* Liu, M., Nachamkin, J.E., Westphal, D.L., 2009: On the Improvement of COAMPS Weather Forecasts Using an Advanced Radiative Transfer Model, *Weather and Forecasting*, vol. 24, issue 1, pp. 286.

Összefoglalás

- Lehetőség van a felhő-sugárzás kölcsönhatás leírásának pontosítására a felhő-vízcseppek részletes méret szerinti eloszlását figyelembe vételével
- Kidolgozásra került egy új módszer a vízfelhők gyengülési együtthatójának meghatározására a hosszúhullámú tartományban
- A hagyományos séma és az új bin-séma gyengülési együtthatóinak eltérése általában 10% alatti, néhol nagyobb csak ennél
- Részletes felhőfizikai kutatások végezhetőek a sugárzási és 2D felhőmodell összekapcsolásával

Köszönöm a figyelmet!

38. Meteorológiai Tudományos Napok

2012. november 22-23.